

BOUDA, P. A KOL. ZÁKON O REGISTRU SMLUV. KOMENTÁŘ

MICHAL KOŠČÍK*

BOUDA, P. a kol. *Zákon o registru smluv. Komentář. Vydání první.* Praha: C.H.Beck, ISBN: 978-80-7400-626-5. Právní stav k 30. 6. 2016.

Komentáře k zákonům, jež jsou v prvním roce své účinnosti, trpí často mnoha neduhy plynoucími z nedostatku praktických zkušeností s aplikací zákona a chybějící judikatury. Při řešení dilematu o čem psát, když není o čem psát, se autoři nezdědka uchylují k opisování důvodové zprávy nebo k volnému převyprávění paragrafů v rámci autorského textu a přidaná hodnota těchto komentářů bývá často nízká. Hned na začátku recenze je potřeba rozptýlit obavy a uvést, že nový komentář zákona o registru smluv naštěstí výše popsanými neduhy netrpí.

Autorský tým se s nelehkým úkolem komentovat mladý zákon o deseti paragrafech vypořádal tak, že odstavce zákona komentuje průřezově, po odvětvích veřejného sektoru, jež budou zákonem o registru smluv dotčeny. Komentář se tak v kontextu dotýká přibližně osmdesáti právních norem. Deset paragrafů zákona je v komentáři rozvedeno na úctyhodných čtyři sta stran. Největším lákadlem pro potenciální kupce bude zřejmě podrobný komentář k § 3 (výjimky z povinnosti uveřejnění), který je analyzován na sto čtyřiceti stranách.

V době vydání komentáře pochopitelně neexistovala judikatura k jednotlivým ustanovením zákona. Komentář však na mnoha místech čerpá z dnes již bohaté judikatury k právu na informace garantované

* Autor je odborný pracovník Ústavu práva a technologií a právník Masarykovy univerzity. Kontaktní e-mail je koscik@med.muni.cz.

článkem 17 Listiny a judikatury k zákonu o svobodném přístupu k informacím. Tento přístup je na místě zejména v kontextu § 3 odst. 1 zákona¹, u jehož aplikace nepochybně dojde k řadě situací náročných na interpretaci.

Výklad k prvnímu paragrafu (předmět úpravy) obsahuje informace popisující okolnosti vzniku zákona a lze předpokládat, že se k němu bude právní věda i praxe vracet pro potřeby teleologického výkladu i za několik let. První část publikace do jisté míry vyznívá i jako obhajoba samotné existence zákona.

Výklad ke druhému paragrafu postupně představuje každý subjekt, je muž vyplývají povinnosti ze zákona o registru smluv. Třicetistránkový výklad k § 2 tak v mnohém připomíná učebnici zvláštní části správního práva.

Výklad ke třetímu paragrafu zákona (výjimky z povinnosti uveřejnění) je stěžejní částí komentáře. Autorský tým zde identifikoval řadu momentů, u nichž v praxi vznikají výkladové problémy. Text se nastíněným problémům nevyhýbá a snaží se nabídnout vlastní interpretaci. Ne se všemi závěry autorů v této části lze souhlasit² a je pravděpodobné, že se soudní nebo doktrinální výklad v některých dílčích otázkách časem vydá jiným směrem. Jako celek je však tato část velmi užitečnou a komplexní pomůckou pro praxi.

Komentáře ke čtvrtému a pátému paragrafu představují podrobnou praktickou příručku popisující jednotlivé kroky při uveřejňování smluv, metadat a opravování případných chyb. Dva nejpálčivější interpretační problémy pátého paragrafu, kterými jsou stanovení hodnoty předmětu smlouvy (zejména u služeb a nehmotných plnění) a otázka, do jaké míry

¹ Podle kterého se nezveřejňují informace, které nelze poskytnout podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím.

² Jako problematický se jeví zejména výklad na stranách 129 a následujících, kde autoři naznačují, že povinný subjekt musí před zveřejněním textu smlouvy získat od autora licenční smlouvou souhlas se zveřejněním v registru smluv. Pokud autoři komentáře připouštějí, že může existovat konkludentní souhlas s uveřejněním smlouvy mezi smluvními stranami (str. 124), kdy smluvní strany „dávají již uzavřením takové smlouvy najevo souhlas s uveřejněním“, proč bychom nemohli připustit tento konkludentní souhlas se zveřejněním i v případě osoby připravující smlouvu na míru povinnému subjektu? Rovněž lze polemizovat se závěry vztahující se ke smlouvám se subjekty dle § 11 odst. 5 (str. 131 a 132), které jsou založeny na ne zcela srozumitelné formulaci.

má nesprávné nezveřejnění části smlouvy vliv na nástup fikce nezveřejnění smlouvy jako celku, komentář adresuje, avšak výklad není zcela vyčerpávající.

Další stěžejní částí publikace, je výklad k paragrafům 6 a 7 zákona (následky uveřejnění a zrušení smlouvy), jehož přínos praxe teprve ocení po prvním červenci letošního roku, kdy tyto paragrafy vstoupí v účinnost. Autorský tým se zde nezabývá pouze výkladem zákona samotného, ale dopodrobna popisuje i občanskoprávní následky zrušení smlouvy.

Komentář k osmému paragrafu (společná a přechodná ustanovení) je svým stylem podobný výkladu k pátému paragrafu. Autorský tým řeší převážně praktické problémy spojené s uzavřením a zachováním písemné formy smluv.

Zatímco úvod publikace působí do jisté míry jako obhajoba zákona o registru smluv, lze konstatovat, že samotná existence komentáře je zároveň i jeho obžalobou. Skutečnost, že zákon o deseti paragrafech, upravující okrajovou technickou záležitost, jakou je zveřejňování dokumentů vyžaduje čtyřistastránkový výklad, svědčí o jisté nedomyšlenosti až navíťe poslaneckého návrhu zákona. Za nedomyšlený text zákona autoři komentáře nenesou odpovědnost a patří jim uznání za rozsáhlou analytickou práci, která napomůže v orientaci při řadě problematických situací, jež nový zákon zcela zbytečně vytváří.

Zájemce o koupi komentáře si bude klást legitimní otázku, zda se vyplatí investice do publikace v době, kdy je zákon podrobněji komentován hned dvěma metodickými materiály dostupnými zdarma na stránkách Ministerstva vnitra. Komentář jde ve výkladu nesrovnatelně hlouběji než zmíněné metodiky, což jej ale může činit obtížně přístupným pro osoby bez právního vzdělání. Pro laika, který se potřebuje zorientovat v základních otázkách, bude metodika Ministerstva vnitra lákavější a asi i vhodnější volbou. Koupi komentáře tak lze doporučit především právníkům odpovídajícím za koncepční nastavení procesů uvnitř větších institucí.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).
